

کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییرات آب و هوا و کنفرانس اعضا (COP)

COP29

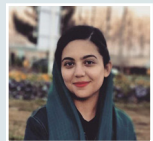
Baku Azerbaijan

In Solidarity for a Green World

فاطمه شهرابی مقدم

دانشجوی کارشناسی ارشد ارزیابی و
آمایش سرزمین

در سال‌های اخیر، تغییرات اقلیمی به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های جهانی مطرح شده است، اهمیت این مسئله به دلیل تأثیر فعالیت‌های انسانی بر تشدید این تغییرات و قرار گرفتن جوامع، در معرض خطرات ناشی از آن‌هاست. دانشمندان علت اصلی این تغییرات را افزایش میزان گازهای گلخانه‌ای در مقایسه با یک قرن گذشته می‌دانند. تغییرات اقلیمی عمدتاً با افزایش دمای کره زمین شناخته می‌شوند. از جمله پیامدهای مهم این تغییرات می‌توان به ذوب یخ‌های قطبی، بالا آمدن سطح دریاها، خشکسالی‌های طولانی، کاهش منابع آبی، بروز طوفان‌ها و سیلاب‌های ناگهانی، نوسانات شدید دما، افزایش ریزگردها و آلودگی هوا اشاره کرد (مقبلی دامنه و ثنائی نژاد، ۱۳۹۵).

گازهای گلخانه‌ای طبیعی مانند: بخار آب، CO₂، متان، N₂O و گازهایی مانند: هالوکربن‌ها (CFCs، HFCs، HCFCs) و هگزا فلوراید گوگرد (SF₆)، پدیده گلخانه‌ای را تشدید می‌کنند. شدت افزایش گازهای گلخانه‌ای در دهه‌های اخیر افزایش پیدا کرده است.

در سال ۱۹۸۹ هیأت بین دولت‌ها (IPCC) تشکیل و در سال ۱۹۹۲ کنوانسیون تغییر آب و هوا را امضا کرد. در روز ۶ خردادماه ۱۳۷۵ نیز مجلس شورای اسلامی، الحاق ایران به این کنوانسیون را تصویب کرد (شامخی، ۱۳۹۷). دولت ایران در سال ۱۳۸۴ به پروتکل کیوتو و در سال ۱۳۸۶ نیز به کنوانسیون وین و پروتکل مونترال پیوست (حاج زاده، ۱۳۹۹).

شرح مختصری از کنوانسیون:

ماده ۱۵: در این ماده آثار سوء تغییرات آب و هوا، تغییر آب و هوا، گازهای گلخانه‌ای، مخزن، کانون جذب و منبع تعریف می‌شود.

کلمات کلیدی: COP۲۹، کنفرانس اعضا، تغییرات

اقلیمی، تغییرات آب و هوا، COP

ماده ۲: در این ماده هدف نهایی کنوانسیون تشریح شده است.

ماده ۳: در این ماده مواردی جهت راهنمایی اعضا در جهت دستیابی به اهداف آورده شده است.

ماده ۴: در این ماده تعهدهای کشورهای کاملاً شرح داده شده است.

ماده ۵ و ۶: در این ماده به تحقیقات، مشاهده منظم و آموزش، تربیت و آگاهی عمومی اشاره شده است.

ماده ۷: تاسیس کنفرانس اعضا (COP) به عنوان بالاترین مقام کنوانسیون. وظایفی مانند بررسی دوره‌ای تعهدات اعضا، ارزیابی اجرای کنوانسیون و ... برای کنفرانس اعضا مشخص شده است.

ماده ۸: طبق این ماده، جهت تسهیل ارتباط اعضا، دبیرخانه کنوانسیون تشکیل می‌شود.

ماده ۱۷: این ماده به پروتکل‌ها می‌پردازد. یکی از مهم‌ترین پروتکل‌ها در این کنوانسیون پروتکل کیوتو است.

سایر مواد به روش‌های اجرایی و اداری کنوانسیون می‌پردازد (شامخی، ۱۳۹۷).

1) Intergovernmental Panel on Climate Change

■ کنفرانس احزاب (COP)

COP عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیری کنوانسیون است. همه کشورهای عضو کنوانسیون در COP نماینده دارند، که در آن اجرای کنوانسیون و سایر اسناد قانونی را که در COP تصویب می‌شود بررسی کرده و تصمیمات لازم برای ترویج اجرای مؤثر کنوانسیون، از جمله ترتیبات سازمانی و اداری را اتخاذ می‌کنند.

یک وظیفه کلیدی برای COP بررسی ارتباطات ملی و فهرست‌های انتشار گازهای گلخانه‌ای است که توسط کشورهای ارائه شده است. بر اساس این اطلاعات، COP تأثیرات اقداماتی که توسط کشورها انجام شده و پیشرفت‌های حاصل شده در دستیابی به هدف نهایی کنوانسیون را ارزیابی می‌کند (UNFCCC, ۲۰۲۴).

COP هر سال برگزار می‌شود، مگر اینکه تصمیم دیگری توسط طرفین گرفته شود. اولین جلسه COP در مارس ۱۹۹۵ در برلین، آلمان برگزار شد. COP در بن، محل دبیرخانه، تشکیل می‌شود، مگر اینکه کشور دیگری پیشنهاد میزبانی دهد. ریاست COP بین پنج منطقه شناخته‌شده سازمان ملل یعنی آفریقا، آسیا، آمریکای لاتین و کارائیب، اروپا مرکزی و شرقی و اروپا غربی و ... جابه‌جا می‌شود (UNFCCC, ۲۰۲۴).

جدول ۱- زمان و مکان برگزاری COP طی سال‌های گذشته (UNFCCC, ۲۰۲۴)

موضوع	شماره COP	تاریخ برگزاری	محل برگزاری
-	COP۲۹	نوامبر ۲۰۲۴	باکو- آذربایجان
ادامه مذاکرات برای تحقق اهداف توافق پاریس و بررسی پیشرفت‌های کشورها در زمینه کاهش گازهای گلخانه‌ای.	COP۲۸	نوامبر تا دسامبر ۲۰۲۳	دبی، امارات متحده عربی
تمرکز بر کمک به کشورهای آسیب‌دیده از تغییرات اقلیمی و تأمین مالی برای اقدامات اقلیمی	COP۲۷	نوامبر ۲۰۲۲	شرم الشیخ، مصر
تأکید بر ضرورت تسریع در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و تعهد کشورهای مختلف برای افزایش اقدامات اقلیمی.	COP۲۶	اکتبر تا نوامبر ۲۰۲۱	گلاسکو، پادشاهی متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی
بحث درباره بازارهای کربن و تعهدات کشورهای مختلف	COP۲۵	دسامبر ۲۰۱۹	مادرید، اسپانیا
تصویب «قواعد کاتویچه» برای اجرای توافق پاریس	COP۲۴	دسامبر ۲۰۱۸	کاتوویتس، لهستان
ادامه مذاکرات درباره جزئیات توافق پاریس و تأکید بر نیاز به عمل فوری	COP۲۳	نوامبر ۲۰۱۷	بن، آلمان
پیگیری اجرای توافق پاریس و بحث درباره سازوکارهای مالی	COP۲۲	نوامبر ۲۰۱۶	مراکش- مراکش
تصویب توافق پاریس که هدف آن محدود کردن افزایش دمای جهانی به زیر ۲ درجه سانتی‌گراد (تلاش زیادی انجام خواهد شد که آن را تا ۱٫۵ درجه محدود سازند) نسبت به سطح پیش از صنعتی شدن بود. این توافق به کشورهای شرکت‌کننده اجازه می‌دهد تا اهداف کاهش گازهای گلخانه‌ای خود را تعیین کنند.	COP۲۱	نوامبر ۲۰۱۵	پاریس، فرانسه
تصویب «نقشه راه لیما» برای مذاکرات آینده	COP۲۰	دسامبر ۲۰۰۹	لیما، پرو
تأکید بر نیاز به اقدام فوری و افزایش تعهدات کشورهای مختلف.	COP۱۹	نوامبر ۲۰۱۳	ورشو، لهستان
تمدید پروتکل کیوتو و توافق بر سر جزئیات اجرایی	COP۱۸	نوامبر ۲۰۱۲	دوحه، قطر

1) Conference of the Parties

موضوع	شماره COP	تاریخ برگزاری	محل برگزاری
تمدید دوره دوم تعهدات پروتکل کیوتو، تأسیس «پلتفرم دوربان» برای مذاکرات درباره توافق جدید، تأسیس صندوق سبز آب و هوایی، ایجاد کمیته و شبکه تکنولوژی جهت انتقال تکنولوژی	COP17	نوامبر ۲۰۱۱	دوربان، آفریقای جنوبی
تصویب توافق کانکون برای تقویت همکاری‌ها و اقدامات اقلیمی	COP16	نوامبر ۲۰۱۰	کانکون، مکزیک
تلاش برای دستیابی به توافق جهانی جدید پس از پروتکل کیوتو. این کنفرانس به دلیل عدم توافق کلی، نقدهای زیادی را به همراه داشت. تنها سند مورد توافق، به نام توافق کینهاگ است که تعهد آور حقوقی نیست.	COP15	دسامبر ۲۰۰۹	کینهاگ، دانمارک
ادامه مذاکرات بالی و تأکید بر نیاز به اقدام	COP14	دسامبر ۲۰۰۸	پوزنان، لهستان
آغاز مذاکرات برای توافق جهانی جدید پس از پروتکل کیوتو، تمرکز بر روی مفاهیم همکاری‌های بلند مدت، پذیرش نقشه راه بالی	COP13	دسامبر ۲۰۰۷	بالی، اندونزی
تأکید بر نقش کشورهای در حال توسعه و کمک‌های مالی	COP12	نوامبر ۲۰۰۶	نایروبی، کنیا
تأسیس کمیته‌ای برای بررسی اجرای پروتکل کیوتو و آغاز مذاکرات برای توافق بعدی.	COP11	دسامبر ۲۰۰۵	مونترال، کانادا
-	COP10	دسامبر ۲۰۰۴	بوئنوس آیرس، آرژانتین
تمرکز بر کاهش گازهای گلخانه‌ای و تأکید بر نقش فناوری‌های جدید.	COP9	دسامبر ۲۰۰۳	میلان، ایتالیا
-	COP8	اکتبر ۲۰۰۲	دهلی نو، هندوستان
تصویب توافقات مراکش برای تسهیل اجرای پروتکل کیوتو، تأسیس صندوق ویژه تغییر آب‌وهوا	COP7	اکتبر ۲۰۰۱	مراکش، مراکش
تمرکز بر جزئیات اجرایی پروتکل کیوتو و ایجاد سازوکارهای مالی	COP2-6	جولای ۲۰۰۱	بن، آلمان
-	COP4	نوامبر ۱۹۹۸	بوئنوس آیرس، آرژانتین
تصویب پروتکل کیوتو که کشورهای صنعتی را ملزم به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای کرد. این پروتکل در سال ۲۰۰۵ به مرحله اجرا درآمد. از نوآوری‌های کلیدی پروتکل کیوتو می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: نخست، تمرکز و نظارت بر گازهایی که در پروتکل مونترال ذکر نشده‌اند؛ دوم، توسعه و توضیح روش‌های نظارت بر گزارش‌های ملی کشورهای عضو؛ و سوم، مشخص کردن سهم دقیق هر یک از اعضا در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای.	COP3	دسامبر ۱۹۹۷	کیوتو، ژاپن
بررسی پیشرفت‌ها و نیاز به اقدامات بیشتر برای اجرای کنوانسیون	COP2	۱۹۹۶	ژنو، سوئیس
تمرکز بر ایجاد سازوکارهایی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای و آغاز مذاکرات برای پروتکل کیوتو.	COP1	مارس ۱۹۹۵	برلین، آلمان

بیست‌ونهمین نشست کنفرانس اعضای کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییرات اقلیمی (COP۲۹) در تاریخ ۲۲۱۱-نوامبر ۲۰۲۴ در باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان، برگزار خواهد شد. علاوه بر منطقه آسی، مرکز مذاکره رسمی که توسط UNFCCC مدیریت می‌شود، COP۲۹ دارای یک منطقه سبز نیز خواهد بود.

ابتکارات انتقال انرژی سبز آذربایجان

آذربایجان متعهد به توسعه پتانسیل انرژی تجدیدپذیر خود است که بخش مهمی از برنامه کشور برای کاهش ۴۰ درصدی انتشار گازهای گلخانه‌ای تا سال ۲۰۵۰ به شمار می‌آید. این کشور قصد دارد ظرفیت تولید انرژی تجدیدپذیر را تا سال ۲۰۳۰ به ۳۰ درصد افزایش دهد و سیستم انرژی موجود خود را متنوع کند تا به رهبری در زمینه انرژی سبز تبدیل شود. آذربایجان متعهد است که با ارائه الگو، پیشرو باشد و در تلاش است تا اهداف ملی خود را با توافق ۱.۵ درجه همسو کند (az.cop29, ۲۰۲۴).

تاریخچه COP نشان‌دهنده تلاش‌های جهانی برای مقابله با تغییرات آب و هوایی و نیاز به همکاری بین‌المللی برای دستیابی به اهداف اقلیمی است. هر ساله، این کنفرانس‌ها فرصتی برای کشورهای مختلف فراهم می‌کنند تا تجربیات خود را به اشتراک بگذارند و راهکارهای جدیدی برای چالش‌های اقلیمی پیدا کنند.

منابع:

۱. شامخی، تقی. ۱۳۹۷. قوانین و مدیریت منابع طبیعی (جنگل‌ها و مراتع). انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۶۰۰ ص.
۲. مقبلی، دامنه؛ ثنائی نژاد. ۱۳۹۵. بررسی کنفرانس‌های مربوط به کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل. دومین کنفرانس علوم، مهندسی و فناوری‌های محیط زیست، دانشگاه تهران، تهران، ۱ و ۲ خرداد.
۳. حاج زاده، هادی. ۱۳۹۹. تحلیلی بر الزامات حقوقی مقابله با تغییرات اقلیمی از منظر معاهدات بین‌المللی و قوانین داخلی. نشریه پژوهش‌های تغییرات آب‌وهوایی، سال اول، شماره دوم، تابستان. ص ۵۵-۷۸.
4. Cop29.az.2024. In Solidarity for a Green World. Available at: <https://cop29.az/en/home>
5. UNFCCC.2024. Supreme Bodies. Available at: <https://unfccc.int/process/bodies/supreme-bodies/conference-of-the-parties-cop>

منطقه سبز که توسط ریاست COP29 سازماندهی و مدیریت می‌شود، بر مشارکت جامعه، راه حل‌های تکنولوژیکی و همکاری جهانی متمرکز است. منطقه سبز طیف متنوعی از ذینفعان، از جمله نمایندگان دولت و بخش خصوصی، رسانه‌ها، دانشگاهیان، کارشناسان، جوامع محلی، سازمان‌های جامعه مدنی، و نمایندگان از منطقه آبی را گرد هم خواهد آورد (az.cop29, ۲۰۲۴).

باکو اعلام کرده است طی تفاهم‌نامه‌ای که میان شرکت عملیاتی COP29 آذربایجان و نیروگاه انرژی سبز LLC زیر مجموعه Azerenerji OJSC امضا شده، ورزشگاه باکو، محل برگزاری COP29، در سراسر کنفرانس به‌طور کامل از منابع انرژی تجدیدپذیر تامین می‌شود (az.cop29, ۲۰۲۴). جمهوری آذربایجان چهارچوب اقدامات خود را به صورت زیر تعریف کرده است (az.cop29, ۲۰۲۴).

هدف ثابت

همه ما وظیفه اخلاقی داریم که از رسیدن میانگین دما به دمای بیش از حد هدف، یعنی دمای ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد خودداری کنیم. اولویت ثابت ما کاهش عمیق، سریع و پایدار انتشار گازها برای تحت کنترل نگه داشتن دما و ماندن در زیر ۱٫۵ درجه سانتی‌گراد است (az.cop29, ۲۰۲۴).

تقویت بلندپروازی و انجام اقدامات

طرح ریاست COP29 مبتنی بر دو ستون موازی است. رکن اول عناصر کلیدی را ترکیب می‌کند تا اطمینان حاصل شود که همه طرف‌ها به برنامه‌های بلندپروازانه ملی و شفافیت متعهد هستند. رکن دوم - «انجام اقدامات» - نقش حیاتی سرمایه‌گذاری را منعکس می‌کند که ابزاری کلیدی برای تبدیل جاه‌طلبی به عمل و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، انطباق با تغییرات آب و هوا و ترمیم خسارت‌ها و آسیب‌ها است (az.cop29, ۲۰۲۴).

فرآیند فراگیر برای نتایج فراگیر

ریاست COP29 به دقت به طیف وسیعی از ذینفعان بین‌المللی گوش می‌دهد و با آنها در ارتباط است. این ریاست در تلاش است تا اطمینان حاصل کند که صدای همه شنیده می‌شود و دیدگاه‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند تا نتایج فراگیر بر اساس راه‌حل‌های مشترک ارائه شود (az.cop29, ۲۰۲۴).

United Nations
Climate Change

